

ISH O'RINLARINI YARATISH ORQALI KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISH STRATEGIYALARI

Abdusalimova Dilnura

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti talabasi dilnuraabdusalimova93@gmail.com

To'rayeva Durdona

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti talabasi torayevadurdona692@gmail.com

Annotatsiya: Bu maqolada ish o'rinlarini ko'paytirish va kambag'likni kamaytirish haqida so'z boradi. Unda O'zbekiston va boshqa ba'zi davlatlar ish tajribalari ko'rib chiqiladi, xususiy bizneslar yo'lga qo'yilib aholi bandligini oshirish kabi g'oyalar beriladi.

Kalit so'zlar: Ish bilan bandlik, xususiy tadbirkorlik, kambag'allik, iqtisodiy siyosat, mehnat bozori.

KIRISH

Hozirda dunyodagi eng dolzarb muomolarda biri kambag'allik bo'lib kelmoqda. Aholining ko'p qismi yetarli darajada daromad qila olishmaydi va tabiiyki bu iqtisodiy barqarorlikka salbiy ta'sir ko'rsatishini bilamiz. Kambag'allikni oldini olishni eng samarali yo'li bu aholi bandligini ta'minlash hisoblanadi, ya'ni ish o'rinlarini ko'paytirish. Bu harakatlar aholini yaxshi daromad topishiga o'z hissasini qo'shadi va ko'plab ijobiy yondashuvlarni keltirib chiqaradi, masalan; iqtisodiyotning o'sishi, ijtimoiy barqarorlik va eng muhimi oila farovonligi. O'zbekistonda ham kambag'allikni kamaytirish masalasi yo'lga qo'yilgan. Bunga yaqqol misol hozirda xususiy bizneslarni qo'llab quvatlash orqali ko'plab ish o'rinlari yaratilmoqda. Bu esa kambag'allikni qisqartirish uchun juda kata rol o'ynayabdi.

Asosiy qism. Kambag'allikni kamaytirishning eng muhim omillaridan biri — bu ish o'rinlarini ko'paytirish va aholini mehnat bozoriga faol jalb etish hisoblanadi. Ish bilan bandlik darajasi yuqori bo'lgan mamlakatlarda iqtisodiy barqarorlik ham mustahkam bo'lishi tabiiy hol. Shu sababli, mamlakatimizda so'nggi yillar ichida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilyapti.

Xususiy sektorni qo'llab-quvvatlash orqali yangi ishlab chiqarish korxonalari, xizmat ko'rsatish markazlari va oilaviy tadbirkorlik tarmoqlari tashkil etilmoqda. Natijada, ko'plab fuqarolar o'z mehnati evaziga daromad topish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Bundan tashqari, yuqorida ta'kidlaganimizdek: Davlat tomonidan aholining ijtimoiy himoyasini kuchaytirish, bandlik dasturlarini amalga oshirish, kasb-hunar o'qitish markazlarini tashkil etish kabi chora-tadbirlar ham kambag'allikni kamaytirishda muhim rol o'ynamoqda.

Shuningdek, yoshlar bandligini ta'minlash masalasi ham dolzarbdir. Ularni zamonaviy kasblarga o'qitish, innovatsion g'oyalarini amalga oshirish uchun grant va imtiyozlar berish orqali nafaqat ishsizlik darajasi kamayadi, balki yangi iqtisodiy imkoniyatlar ham yaratiladi.

Mamlakatda kambag'allikni kamaytirishda ish o'rinlarini ko'paytirish eng muhim iqtisodiy mexanizmlardan biri hisoblanadi, chunki aholi daromadi bevosita bandlik darajasiga bog'liq. Barqaror va muntazam ish o'rinlari aholining iqtisodiy faolligini oshiradi, ularning ta'lim, sog'liqni saqlash va ijtimoiy hayotda ishtirok etish imkoniyatlarini

kengaytiradi. Ish bilan ta'minlangan insonlar iqtisodiyotda ko'proq qiymat yaratadi, bu esa jamiyatning umumiy barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

Bandlikni kengaytirishda kasbiy malaka va ko'nikmalarni rivojlantirish alohida ahamiyatga ega. Zamonaviy texnologiyalar kirib kelar ekan, mehnat bozori yangi kasblarni talab qilmoqda. Shu sababli qisqa muddatli kurslar, kasbiy o'quv markazlari, amaliyot dasturlari orqali aholiga raqobatbardosh ko'nikmalar berish kambag'al qatlam uchun ish topish imkoniyatini kengaytiradi. Bu ayniqsa yoshlar va ayollar bandligida muhim rol o'ynaydi.

Qishloq hududlarida kambag'allik darajasi yuqoriroq bo'lgani uchun aynan shu hududlarda mehnat bilan ta'minlash strategiyasi yanada dolzarbdir. Qishloq xo'jaligini texnik modernizatsiya qilish, kooperatsiyalar tashkil etish, chorvachilik va bog'dorchilikni rivojlantirish orqali qishloqlarda doimiy daromad manbalari paydo bo'ladi. Shuningdek, qishloqda qayta ishlash korxonalarini ochish mahsulotning qo'shilgan qiymatini oshiradi va ko'proq ish o'rinlari yaratadi.

Davlat tomonidan amalga oshiriladigan infratuzilma loyihalari ham bandlikni sezilarli oshiradi. Yo'l qurilishi, uy-joy bunyodkorligi, ta'lim va tibbiyot muassasalari qurilishi vaqtinchalik va doimiy ish o'rinlari yaratadi. Infratuzilmaning rivojlanishi natijasida hududlarga investorlar jalb qilinadi, xizmat ko'rsatish sohasi kengayadi va iqtisodiy faollik ortadi.

Raqamli texnologiyalar taraqqiyoti esa mehnat bozori uchun yangi imkoniyatlar ochmoqda. Masofaviy ish, onlayn xizmatlar, elektron savdo va kontent ishlab chiqarish orqali yoshlar va uy sharoitida ishlaydigan ayollar uchun qo'shimcha daromad manbalari yaratilmoqda. Raqamli kasblarning ko'payishi kambag'al qatlamni iqtisodiy tizimga jalb qilishning zamonaviy yo'li bo'lib xizmat qilmoqda.

Kambag'allikni kamaytirishda ijtimoiy himoya tizimining mehnat bozori bilan uyg'unlashuvi ham muhim. Yordam pullari bilan bir qatorda odamlarni mehnatga qayta jalb qilish, vaqtinchalik bandlik dasturlari, kasbga o'qitish va maslahat xizmatlari ko'rsatish orqali aholining o'z kuchi bilan daromad topishiga sharoit yaratiladi. Bu esa uzoq muddatda kambag'allikning takrorlanishini oldini oladi.

Taklif. Bizning fikrimizcha, xususiy sektorlar ya'ni xususiy tadbirkorlarni qo'llab quvvatlash kerak. Shuningdek, ularga yetarli shart-sharoitlarni yaratib berish va ularga barcha qulayliklarni jamlab berish kerak. Banklardan foizi kamroq miqdorda bo'lgan kreditlar berilishi kerak deb o'ylaymiz.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, ish o'rinlarini yaratish — kambag'allikni kamaytirishning eng samarali va barqaror yo'llaridan biridir. Mamlakatimizda olib borilayotgan islohotlar, xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish, aholining mehnat bozoridagi faolligini oshirish kabi chora-tadbirlar natijasida ko'plab fuqarolar o'z daromad manbaiga ega bo'lmoqda. Bu esa nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy barqarorlikni ta'minlaydi, jamiyatda farovon hayot yo'li tomon ishonchni kuchaytiradi.

Demak, yangi ish o'rinlarini yaratish mamlakatimiz taraqqiyoti va kambag'allikni qisqartirishning eng muhim strategik omillaridan biri desak adashmagan bo'lamiz. Har bir fuqaroning mehnati qadrlanadigan jamiyatda kambag'allik muammosi asta-sekin o'z yechimini topadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. World Bank (2019). Jobs and economic transformation. Washington, DC: World Bank Group.
2. ILO (2018). Global employment trends and inclusive growth. Geneva: International Labour Organization.
3. OECD (2020). Creating jobs for inclusive growth. Paris: OECD Publishing.
4. Sen, A. (1999). Development as freedom. Oxford: Oxford University Press.
5. UNDP (2020). Poverty reduction and inclusive employment strategies. New York: United Nations Development Programme.
6. Ziyodullaev, N., & Ziyodullaeva, M. (2023). FINANCIAL LITERACY, INTERRELATIONSHIP OF POPULATION INCOME AND EXPENDITURE. Science and innovation, 2(B12), 881-887.
7. Urazbekovna, T. K. (2024). ROLE OF PUBLIC POLICY IN CHANGES IN POPULATION INCOME. Новости образования: исследование в XXI веке, 2(22), 316-321.